

La Federación Española de Municipios y Provincias (FEMP) i el Ministerio de Medio Ambiente y Medio Rural y Marino (MARM) van signar, el 2008, un acord per crear la Red de Gobiernos Locales + Biodiversidad 2010 i establir un concurs de projectes per a l'increment de la biodiversitat. Enguany ha estat convocat el II Concurso de Proyectos para el Incremento de la Biodiversidad, dirigit a administracions locals i dotat amb un milió d'euros per a un total de 14 premis. Les administracions locals que hi participin han d'estar adherides a la iniciativa Countdown 2010 Salvar la Biodiversitat.

Sessió conjunta ICHN - SCB

La reintroducció de grans vertebrats a Catalunya: bases biològiques i ecològiques

El proper 17 de juny tindrà lloc, a la Sala Prat de la Riba de l'IEC, una nova edició de la sessió conjunta ICHN-SCB que enguany portarà com a títol «La reintroducció de grans vertebrats a Catalunya: bases biològiques i ecològiques».

Aquesta sessió se centrarà en tres grups de vertebrats: carnívors (ós, llop i linx), ungulats (cabra, cérvol, daina i cabirol) i ocells rapinyaires (àguiles, voltors i falcons).

Les diferents presentacions de la sessió se centraran en

l'anàlisi de la situació actual, la valoració dels resultats obtinguts i en la proposta des del punt de vista de la biologia i l'ecologia de les mesures necessàries per garantir la viabilitat de les espècies o poblacions reintroduïdes.

També és previst obrir el debat sobre si calen noves reintroduccions o si cal eliminar alguna espècie o població reintroduïda.

Us adjuntem el programa complet amb la tramesa d'aquest NOTÍCIES. ■

Sessions científiques

L'escalfament global i llurs possibles efectes sobre els amfibis

El 25 de març passat, es va celebrar, a Lleida, la conferència del Dr. Miguel Tejedo de l'estació biològica de Doñana titulada: *L'escalfament global i llurs possibles efectes sobre els amfibis*.

Amb una notable assistència de públic el Dr. Tejedo va explicar la importància que tenen els amfibis en els ecosistemes i en el manteniment de la biodiversitat. Va fer notar l'important declivi que pateixen aquest grup en darrers anys al nostre planeta. També

va incidir en el paper de indicadors dels estat del medi considerant-los com el canari de la mina que avisa dels perills que presenta en aquell moment un determinat espai.

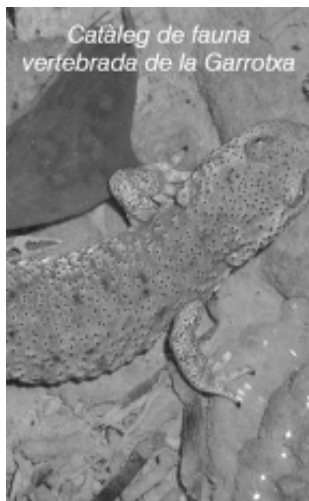
Entre les causes del declivi va apuntar l'escalfament com a un dels principals causants d'aquest fenomen. El fet que aquests animals tinguin dues fases, una aquàtica i una terrestre, els afecta qualsevol modificació tant d'un medi com de l'altre. Va incidir en la regressió de les zones humides i el règim de

(Continua)

Publicacions de la delegació de la Garrotxa de la ICHN

III Seminari sobre patrimoni natural de la Garrotxa. Annals de la delegació de la Garrotxa de la ICHN, 3. 2009. 85 p. ISSN 2013-0856.

Catàleg de fauna vertebrada de la Garrotxa. ÀLVAREZ, C.; BÉJAR, X.; NASPLEDA, J.; TRABALON, F. 2008. Catàlegs del patrimoni natural, 2. Delegació de la Garrotxa de la ICHN. 46 p. Preu per als socis de la ICHN: 4 €; per als no socis: 6 €. ISBN 978-84-612-9927-0.

pluges i apuntant que sens dubte hi haurà canvis biogeogràfics en la repartició de les espècies. Algunes, sens dubte, no podran fer front als fenòmens derivats de l'escalfament global i desapareixeran.

A través d'experiències que el seu grup efectua i que va presentar, va mostrar que algunes espècies ja es troben en el punt crític pel que fa a la reproducció i l'existència de llocs de posta i que estan sens dubte abocades a l'extinció si es compleixen les expectatives que apuntem els estudiosos del canvi climàtic. ■

Conservació de la flora amenaçada a les Balears

A les Balears, pel fet de ser una illa i estar al centre de la conca Mediterrània, tenim una riquesa florística molt singular que ha evolucionat i s'ha adaptat als ambients insulars. El clima temperat dels hiverns, la falta d'aigua durant l'estiu, l'efecte de la mar i l'aïllament del continent són forces de selecció que fan de les Balears un hàbitat molt adient per a l'especialització vegetal.

A les Balears tenim un total de 1729 taxons nadius, dels quals més de la meitat (52 %) tenen un àrea de distribució mediterrània i un 11 % (173 taxons, 130 sense el gènere *Limonium*) són exclusius o endèmics de les Balears. Aquestes xifres són sempre orientatives a causa del valor taxonòmic dubtós d'algunes espècies i de les discrepàncies entre diferents autors (Rita & Payeras, 2006).

L'activitat humana, en la destrucció o modificació d'hàbitats, és el principal problema enfront de la conservació de la flora silvestre. L'ús intensiu dels recursos naturals, la forta desforestació dels boscos, els incendis, la introducció de noves espècies en ambients diferents dels seus originals i la construcció, són els principals problemes que provoquen, minut a minut, la reducció, en quantitat i diversitat, d'espècies vegetals.

Per tant, tots tenim l'obligació de fer un esforç per protegir i vetllar pel nostre entorn. Començant per conèixer allò que tenim, l'ús que en fem i com és d'imprescindible per a la nostra salut i la de la resta d'éssers vius. És el primer pas que necessita la flora per ser valorada i conservada per tot el que representa, una font de vida.

La principal eina de treball que té l'Administració per fer front a la conservació dels hàbitats que alberguen la nostra flora és la protecció legal com l'instrument més important d'aplicació en tot el territori per a la conservació dels hàbitats, les espècies i la biodiversitat.

A les Balears tenim 81 espècies protegides al Catàleg Nacional d'Espècies Amenacades (Real Decreto 439/1990) i al Catàleg Balear d'Espècies Protegides i d'Especial Interès (Decret 75/2005).

En funció del grau d'amenaça de cada espècie hi ha plantes catalogades en Perill d'Extinció, Sensibles, Vulnerables i

d'Interès Especial. La inclusió d'un taxon a la categoria de «en perill d'extinció» implica, per part de l'Administració, l'adopció d'un Pla de Recuperació i a la categoria de «vulnerable» un Pla de Conservació. Aquets plans fixen les mesures de conservació i els instruments de gestió específics per a cada espècie amb l'objectiu d'evitar qualsevol impacte negatiu.

Actualment la Conselleria de Medi Ambient de les Illes Balears té aprovats els següents plans: 1) Pla de Recuperació de: les saladines endèmiques (*Limonium* sps.) de Calvià (BOIB 7/08/07); del *Limonium barceloi* (BOIB 13/05/08), de l'*Apium bermejoi* (BOIB 13/05/08) i de la *Vicia bifoliolata* (BOIB 06/12/08); 2) Pla de Conservació de la flora vascular amenaçada del Puig Major (BOIB 6/12/08); i 3) Pla de Maneig del *Taxus baccata* (BOIB 06/12/08).

I dos plans en tramitació: 1) Pla de Recuperació de l'*Euphorbia margalidiana*; *Naufraga balearica*, *Feméniasia balearica* i *Pinus pinastre*; i 2) Pla de Conservació d'*Orchis palustris*.

La principal meta de la nostra administració és que l'any 2010 el 100 % de les plantes catalogades en Perill d'Extinció estiguin protegides per un pla.

El fet que una planta amenaçada estigui subjecta a la execució d'un pla implica una sèrie d'actuacions de conservació encaminades a recuperar o, en el seu cas, assegurar un estat de conservació favorable de totes les espècies més amenaçades, vulnerables i més singulars dins l'àmbit de les Illes Balears. ■

Oferta de treball

La Institució necessita contractar els serveis professionals d'un bon coneixedor de les iniciatives de recerca i de conservació de la natura que es duen a terme a Catalunya per encarregar-li l'elaboració, coordinació i seguiment dels programes anuals de cursos naturalistes i de sessions científiques, així com l'establiment d'un programa de difusió de les activitats de la Institució.

Atès que les tasques que s'han de desenvolupar són un primer pas vers la creació d'una Secretaria Tècnica de la Institució, en aquesta primera etapa es pensa

en un suport professional a temps parcial i fàcilment compatible amb altres activitats professionals que pugui desenvolupar la persona seleccionada.

Aquells experts amb disponibilitat i interès en aquesta oferta cal que contactin amb la Secretaria de la Institució per obtenir més informació sobre les característiques i requeriments d'aquest treball. Tot i que no és imprescindible, es valorarà ser membre de la Institució i haver participat o col·laborat en les seves activitats. ■

Reunió anual de delegacions i grups de treball

El 28 de març passat, va tenir lloc la trobada anual de delegacions i grups de treball de la Institució, trobada que té com a objectiu coordinar les iniciatives de les delegacions i grups de treball, presentar els nous projectes que es volen endegar i valorar conjuntament les tasques realitzades.

Pel que fa a la delegació del Bages, es va presentar la proposta d'elaborar el web del medi natural de Catalunya, el qual seguiria el model del medi natural del Bages. També es van comentar alguns aspectes del treball de recerca sobre el torrent Salat, estudi que possiblement conclourà enguany.

Des de la delegació d'Osona es va fer una presentació dels seus diferents projectes (mussol, gralla, recuperació de basses agrícoles per a la protecció d'amfibis, etc.), així com de la seva tasca en relació amb la custòdia del territori. Al web de la delegació d'Osona aviat s'hi trobarà una guia d'identificació dels capgrossos i dins la sèrie Treballs de la Institució es publicarà una monografia sobre els rapinyaires nocturns de Catalunya.

Entre les activitats de les altres delegacions, cal destacar les tasques de recerca i les

publicacions que es duen a terme des de la delegació de la Garrotxa i que es presenten de manera més detallada en un altre apartat d'aquest NOTÍCIES. La delegació de la Franja de Ponent informà de la seva col·laboració en l'organització de la Campus d'Estiu de Ciències de la Natura i en les seves tasques per promoure la constitució del necessari consorci de l'Aiguabarreig.

El grup de treball de fotògrafs de natura continuarà enguany el seu cicle de projeccions de fotografia naturalista que es realitza a la seu de l'IEC i que compta amb un notable èxit d'assistència. També es publicarà enguany un quadern de criteris i recomanacions de tècniques fotogràfiques a la natura.

Les activitats del grup de treball Oxygastra sobre odonats són també nombroses i de molt interès, tant pel que fa als diferents projectes de seguiment que es duen a terme, com pel projecte de realització de l'atles dels odonats de Catalunya i per l'elaboració d'un indicador de l'estat del medi natural basat en diverses espècies d'odonats, treball aquest que pròximament es publicarà al *Butlletí de la Institució*. També està previst realitzar enguany la quarta jornada odonatològica. ■

Cursos naturalistes

Curs pràctic sobre conservació de rapinyaires nocturns: el cas del mussol comú a la Plana de Vic

Els dies 20, 21 i 22 de març passat tingué lloc, a Osona, el *Curs pràctic sobre conservació de rapinyaires nocturns: el cas del mussol comú a la Plana de Vic*. Hi varen participar 9 persones. Per donar una idea de l'interès que va despertar el curs, val a dir que un dels participants va venir expressament des de Castelló de la Plana, just en el cap de setmana que celebraven les festes locals! Gràcies, Jaume!

Un altre senyal: tot i que la sortida del divendres a la nit era opcional, s'hi varen

apuntar 8 dels 9 participants. En aquesta primera nit varem escoltar i veure una parella de gamarús i varem escoltar l'òliba i el mussol comú, però se'ns va resistir el mussol banyut tot i estar en un territori conegut a Malla.

Després, ens varem desplaçar cap a Manlleu per alliberar el Borní, un mussol comú amb un sol ull, recuperat al Centre de Recuperació de Fauna Salvatge de Torreferrussa, amb un radioemissor a l'esquena que ens va permetre seguir-lo tot el cap de setmana i

Publicacions de la delegació de la Garrotxa de la ICHN

Les orquídiades de la Garrotxa. Monografies de patrimoni natural, 2, març de 2009. 180 p.
Preu per als socis de la ICHN: 15 €; per als no socis: 20 €. ISBN 978-84-613-0955-9.

Si esteu interessats en aquestes publicacions, podeu fer la comanda a través de la Secretaria de la ICHN: ichn@iec.cat.

V Curso de Especialización

Reconocimiento de malas hierbas de cultivos de verano

Lleida, 6 i 7 de maig de 2009

A càrrec de Jordi Recasens i de Josep Antoni Conesa, ETSEA, UdL.

Secretaria del curs: Unitat de Botànica, Dept. d'Hortofruticultura, Botànica i Jardineria, ETSEA, UdL.

Tel.: 973 702 872
973 702 913

afe: aritz@hbj.udl.cat
jrecasens@hbj.udl.cat

determinar la seva adaptació a la llibertat amb aquest *handicap*. Cap a quarts de dues de la nit anàvem a l'hotel a descansar.

Dissabte va ser el dia de la teoria, i es van realitzar les sessions al Centre Excursionista de Taradell, nou local del Grup de Naturalistes d'Osona. Jordi Baucells va fer una presentació sobre els rapinyaires nocturns presents a Catalunya i seguidament Hugo Framis va parlar específicament sobre la biologia i el comportament del mussol comú i va explicar els resultats del seguiment amb radioemissors al Maresme. A la tarda, Guillem Mas, Laia Jimenez i Gregori Conill varen explicar diferents metodologies per estudiar els mussols i les accions de conservació que s'han dut a terme en el marc del Projecte Mussol del GNO-ICHN. La classe magistral que va fer la Laia sobre determinació d'espècies de micromamífers a partir dels ossets de les egagròpies va ser seguida amb molt d'interès.

El dissabte a la nit es va fer una sortida per determinar la densitat de la població de mussol comú entre Sant Martí Sescorts i Torelló. Ens varem dividir en dos grups i cada un va realitzar escoltes a 6 punts predefïnits després d'haver reproduït una gravació del cant territorial del mussol. El resultat va ser un empat, ja que tant un grup com l'altre va detectar la resposta d'onze mussols, cosa que indica un bon nombre de territoris. En els censos també es va poder sentir l'òliba, el xot i un amfibi que canta de manera similar a aquest últim, el tòtil.

Com que la gent no estava cansada, varem anar a veure si el Borni estava bé. Després d'explicar el funcionament del receptor als participants, varem observar que el mussol ja havia sortit de la caixa on l'havíem deixat la nit anterior i estava prop d'una casa, a uns 400 metres del punt d'alliberament. No ens hi varem acostar gaire, ja que de nit era difícil de localitzar visualment i només l'haguéssim molestat.

En aquest punt de la nit (ja tornaven a ser quarts de dues!) alguns ja van retirar a l'hotel, mentre un reduït grup de mussolaires encara varem a tornar a provar sort amb el mussol banyut en un altre territori a Gurb,

però tampoc varem tenir èxit i a més, fruit del cansament i la foscor de la nit, el "guia" (del qual no direm el nom) va tenir alguns lapsus d'orientació...

El diumenge es va llevar radiant. Va ser un matí ple d'activitat. Primer varem anar a revisar les trampes de micromamífers que estaven instal·lades a la finca de Niubó, en les quals va caure una mussaranya.

Niubó és una de les finques amb el propietari de la qual el GNO ha signat un acord de custòdia per tal de potenciar la població de mussol comú, i es van explicar *in situ* les

mesures que es poden prendre per millorar l'hàbitat, augmentar el número de preses i oferir més llocs de nidificació al mussol. També es va visitar Diumeres, la finca veïna de Niubó i amb el propietari de la qual el GNO està negociant l'acord. En aquest cas es pretén transformar un camp de conreu en un bosc dissenyat específicament pel mussol comú amb arbres aïllats propensos a tenir forats, zones obertes en guaret, marges herbacis abundants, etc...

Després varem tornar anar a localitzar el Borni, al qual varem trobar al terra, enmig d'un camp d'alfals, a uns 200 metres de la caixa on va ser alliberat, i varem comprovar que volava bé i estava perfectament; a més es va posar en un arbre enmig d'un camp i va poder ser observat llargament amb els binocles i fins i tot es varen prendre fotografies a través del telescopi.

Durant el matí també s'observaren altres espècies interessants com dues àguiles marcenques, un voltor comú i diversos aligots.

A les dues del migdia varem donar per finalitzat el curs i en les valoracions es va donar importància al fet d'haver estat un curs realment molt pràctic, amb tres sortides i haver après tècniques com el radioseguiment o el censos amb gravació.

Com és habitual, sempre hi ha espècies més difícils que altres i en aquest cas va ser el mussol banyut... però són coses que passen. Una excusa per tornar-ho a provar! ■

Sortides naturalistes

L'Aiguabarreig

El dissabte 14 de març hi hagué la sortida a l'Aiguabarreig guiada per David Badia Villas, Guillem Chacon, Joan Carles Fernández i altres companys de l'Estació Biològica de l'Aiguabarreig.

Amb els fruiters de la plana del Cinca en un esclat de florida de blanc i de rosa, les brolles dels costers també florides de tots colors, amb els rius cabalosos després de l'hivern plujós, un sol de primavera i amb tants guies d'excepció, la sortida no podia anar millor.

A Fraga, a la vora del Cinca, David Badia encetà la sortida explicant les línies generals del medi físic, de la vegetació i de l'ocupació del territori.

L'anellament d'un blauet

A Seròs, localitat a la vora del Segre que acollirà el Campus d'Estiu de Ciències de la Natura, l'alcalde Gabriel Pena ens donà la benvinguda, va parlar de l'interès també social de l'Aiguabarreig i va presentar dos conflictes ambientals oberts en aquest territori. L'un és el projecte de central tèrmica a Mequinensa, revifat quan semblava definitivament abandonat, que cremaria material de rebuig de l'antiga mineria de lignit i a la vegada perjudicaria el desenvolupament de l'agricultura, la natura, el turisme i el lleure de l'entorn. L'altre és el conflicte per terres preteses a la vegada pel cultiu i per la protecció de les escasses zones estepàries de plana que queden a Catalunya i dels ocells que hi habiten.

Ja a la Granja d'Escarp, poc més avall de la confluència entre el Segre i el Cinca, a la riba esquerra on hi l'esplèndid bosc de ribera de Sant Jaume, ens esperaven la colla de l'EBA amb les xarxes de captura

d'ocells ja parades. Hi havien quedat atrapats una merla —un bonic exemplar mascle de plomatge negre llustrós i bec groc ataronjat—, un rossinyol bastard de tons grisos i suaus, un tallarol de casquet —un altre mascle de casc negre—, un raspinell de bec finíssim i potent, tecnologia punta natural i, per culminar l'espectacle de plomes, un parell de blauets de colors esclatants. Un cop vistos els ocells, amb delicadesa i experiència, els anelladors de l'EBA van deslliurar-los de la xarxa i guardar-los en bosses de roba.

Mentrestant vam aprofitar per voltar per dins del bosc encara majoritàriament desfullat i per escoltar i observar d'altres ocells. Els més aparents al riu eren uns ben negres, els corbs marins que es capbussaven a pescar, i uns ben blancs, els cignes, que anaven i venien en estol proferint grans crits. Aquí vam tenir ocasió de sentir les explicacions d'en Guillem i d'en Joan Carles sobre els diferents ocells identificats pel cant, sobre la progressió del cigne a l'Aiguabarreig, sobre els grans silurs que poblen les aigües, sobre la distribució del musclo zebra a la conca de l'Ebre,... i molts més apunts de bon record.

Després va ser el torn de l'anellament didàctic dels ocells, on el propi estudi del ocells —l'estat de les poblacions, els desplaçaments,...— és un objectiu compartit amb els de la divulgació de l'ornitologia i la conscienciació ambiental. Aquí vam tenir l'oportunitat de veure bé ocells tan fascinants com el blauet i el raspinell, que d'altra manera seria impensable.

A la tarda, a Mequinensa, on el Segre i l'Ebre s'uneixen a la cua de l'embassament de Ribarroja, vam enfilar-nos a la muntanya de la Picarda. L'eixut dels vessants contrastava vivament amb el verger de la plana. A la

Explicacions a la vora del riu

Premi Ramon Margalef d'Ecologia.

Per a més informació:
Secretaria del Premi:
Departament de la
Presidència. Generalitat de
Catalunya.

A/e: prm@gencat.cat.
A/l: <http://www.gencat.cat/premiramonmargalef>.

Malas hierbas en plántula. Guía de identificación. JORDI RECASENS i JOSEP ANTONI CONESA. Edicions de la Universitat de Lleida, 2009. Coeditat amb Bayer CropScience. 456 p. PVP. 50 €. Idioma: Castellà. 2009. ISBN 978-84-8409-270-4. Comandes: comandes@eip.udl.cat; www.publicacions.udl.cat; tel.: +34 973 70 33 92.

Aquesta guia té per objectiu ser una eina que permeti la identificació de les diferents espècies de males herbes en estat de plàntula. El capítol introductori fa una detallada anàlisi sobre la morfologia botànica, cicles de vida i estratègies de multiplicació vegetativa de les males herbes.

brolla, el romaní i la socollada per uns, foixarda pels altres, competien en l'abundor desmesurada de flors de color blau violeta. En David Badia ens va explicar les plantes, entre elles la trompera o èfedra, una gimnosperma, el vesc hemiparàsit a les branques de pi blanc i les espècies gipsícoles com *Herniaria fruticosa*, *Helianthemum squamatum* i el romer blanc (*Helianthemum syriacum*). La posició enlairada ens permeté observar bé tot aquest paisatge en conjunt.

Les cigonyes havien arribat ja als campanars de Fraga i Seròs i les orenetes cuablanca tornaven a passar en vol rasant sota les arcades del llarguíssim pont del Segre a Mequinensa.

El Segre entre la Granja d'Escarp i Mequinensa

La zona volcànica de la Garrotxa

Entre els parcs naturals de Catalunya, el de la Zona Volcànica de la Garrotxa (PNZV) és sens dubte un dels que més facilita la visita i la interpretació. D'aquí que l'excursió del dissabte 18 d'abril al paisatge olotí bell i plaent, fet de vulcanisme i d'esplendor vegetal, fos especialment profitosa.

L'itinerari s'inicià al Museu dels Volcans, situat al Parc Nou d'Olot. El Museu dels Volcans explica gràficament i a nivell general els fenòmens del vulcanisme i de la sismologia, i en detall la morfologia de la Zona Volcànica de la Garrotxa i els seus materials. A més, presenta els ecosistemes principals que es troben al PNZVG i identifica els seus protagonistes. A l'exterior, el Parc Nou és a la vegada un jardí botànic endreçat de plantes del lloc i un vell reducte de roureda de roure pènel (*Quercus robur*) amb uns quants roures grandiosos entre boixos i d'altres arbres també d'aquestes grans proporcions que només el temps, la terra fèrtil i el clima benigne poden donar.

A la fageda d'en Jordà, el segon objectiu de la sortida, només en uns pocs faigs les fulles noves començaven a despuntar. En canvi, ran de terra, l'herba fetgera (*Anemone hepatica*) i el buixol (*Anemone nemorosa*) estenien una catifa de flors, com si fossin allà només per al gaudir del caminant quan entra en aquest lloc.

La volta pels volcans del Croscat —el més gran i obert a causa de l'extracció de greda— i de Santa Margarida —el que té l'ermita al cràter, qui sap si per tancar la sortida dels dimonis de l'infern—, no per clàssica i coneguda va perdre interès. Al Croscat, a més de l'orientació de la greda i dels seus

Siguin benvingudes les ambaixadores de la primavera!

Agraïm l'excel·lent preparació i guiatge d'aquesta sortida naturalista a la bona gent de la Franja de la Ponent. ■

colors negre, ocre i vermell, vam fixar-nos en com la vegetació progressivament colonitza els talussos inestables de greda deixats per l'extracció.

Si al matí el material volcànic va ser la greda, a la tarda, seguint la ruta de les 3 colades a Sant Joan les Fonts, va ser el torn del basalt. Aquesta ruta que ressegueix els afloraments del Molí Fondo, de la pedrera del Boscarró i del cingle de Fontfreda té un gran interès geològic, ja que mostra els dos hàbits de retracció de la lava per convertir-se en basalt, el prismàtic i el lenticular o massiu. D'altra banda, aquest indret emplaçat al cor plujós

Prismes basàltics al cingle de Fontfreda

d'una comarca plujosa, a la confluència entre la riera de Bianya i el riu Fluvià, en un cingle encarat al nord on neixen fonts i, per si encara fos poc, sobre roca basàltica, gaudeix d'unes condicions d'humitat excepcionals que en fa un autèntic santuari botànic. Diríeu que una delegació de la natura exuberant de Costa Rica, composta de falgueres esponeroses i terres volcànics sempre molls, s'ha instal·lat a la Garrotxa. Els verns, a vegades acompanyats del sorprenent frare de verneja (*Lathraea clandestina*), una planta paràsita que només mostra a la superfície les flors de color violeta, herbes tendres com la consolda petita (*Symphytum tuberosum*), la pulmonària

(Continua)

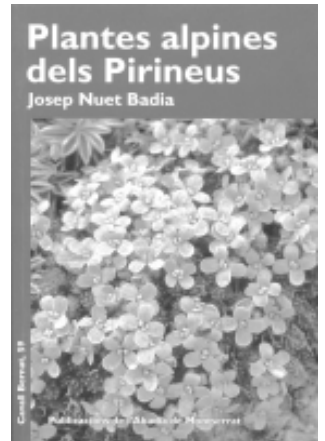
(*Pulmonaria affinis*), l'heura de terra (*Glechoma hederacea*), l'ortiga morta groga (*Lamium galeobdolon*) i l'al-liària (*Alliaria petiolata*), falgueres d'un verd intens com la llengua de cérvol (*Phyllitis scolopendrium*) i el polístic (*Polystichum aculeatum*), hepàtiques i moltes diverses troben al cingle de Fontfreda l'hàbitat més desitjat i confortable.

El darrer punt de visita fou el paratge de la Font Moixina, l'altra mostra de roureda de roure pènel a Olot.

Queda emparaulada, per l'abril del 2010, l'excursió a l'Alta Garrotxa, amb la recerca de la *Polygala vayredae*, la planta endèmica d'una àrea petita de la vall del Bac. ■

El grup de la ICHN-Bages a la fageda d'en Jordà

Plantes alpines dels Pirineus. JOSEP NUET BADIA. Col·lecció Cavall Bernat, núm. 59. Publicacions de l'Abadia de Montserrat. 14,5 x 21 cm. 192 p. ISBN: 978-84-9883-045-3. Preu 22 €.

Aquest llibre és una guia senzilla que pretén acompanyar les persones amants de la natura, i especialment de la flora, en els seus recorreguts i excursions pels Pirineus, a fi que puguin conèixer les plantes més comunes i abundants que viuen en els diferents hàbitats d'aquesta serralada. El lector trobarà informació general i les plantes més abundants i significatives dels boscos, les clarianes dels boscos, els matollars, els herbassars de megafòrbies, els prats de dall, els prats d'alta muntanya, les mollerres, els estanys, les congesteres, les tarteres, les roques i les pletes i sestadors. Hi ha un total de tretze grans hàbitats representats i tres-cents seixanta-sis plantes diferents fotografiades. Aquest nombre pot representar, orientativament, una cinquena part de la flora d'alta muntanya dels Pirineus.

Delegació d'Osona - GNO

Sortida nocturna dedicada a la observació d'amfibis

El dia 18 d'abril el Grup Naturalista d'Osona va portar a terme una sortida nocturna dedicada a la observació d'amfibis. Es varen visitar les basses de El Grau, a prop de Sant Jaume de Viladrover, lloc conegut de reproducció de diverses espècies d'anurs i urodels. Abans que es fes fosc, aprofitant una treva de la pluja, els més de trenta assistents van gaudir d'una classe pràctica, on van poder observar de prop alguns exemplars d'amfibis que els organitzadors havien capturat les hores abans, amb l'autorització corresponent. Es van donar les explicacions adequades per identificar les diferents espècies i conèixer millor els seus hàbits i comportament. En concret, es van examinar exemplars de gripau corredor, gripau comú, gripau d'esperons, gripauet, tòtil, reineta, una parella de tritons palmats, una parella de tritons verds i un juvenil de salamandra. Es va afegir a la classe un exemplar de serp d'aigua capturat allà mateix. Per molts dels presents, especialment els nens, era el primer contacte amb molts d'aquests animalons. No cal dir que tots aquests

espècimens van ser retornats als seus llocs d'origen en acabar la trobada.

En fer-se fosc, els assistents armats amb lots vàrem visitar les basses, on havien començat a cantar les reinetes i els gripaus corredors i on es podien observar, ben actius, alguns exemplars de tritó verd.

Ens vam separar amb la satisfacció de conèixer una mica més el món d'aquests discrets animals, tan desconeguts com fascinants. ■

El GNO inicia el Projecte Gralla a Torelló

Finalment el GNO-ICHN, amb l'ajuda de l'Ajuntament de Torelló i el DMAH, tira endavant el Projecte de recuperació de la gralla a la Plana de Vic.

A Catalunya, en els darrers 15 anys, la Gralla (*Corvus monedula*) ha tingut una tendència fortament regressiva arribant a disminuir un 49 % de la seva població. Aquesta tendència

(Continua)

L'Herbari: mates, herbes i falgueres

L'herbari: mates, herbes i falgueres. JAUME LLISTOSELLA VIDAL i ANTONI SANCHEZ CUXART. Publicacions i Edicions UB i Publicacions Universitat de València, 2008. Edició en català (ISBN 978-84-475-3190-5). Edició en castellà (ISBN 978-84-475-3227-8) Format 24 x 31 cm; 353 pàgines (305 a color) PVP: 62 €.
www.publicacions.ub.es

negativa ha estat fulminant a la Catalunya Central: la gralla s'ha extingit totalment en àmplies zones de la Serralada Transversal (Collsacabra i Guillerries), del Pla de Bages, Moianès, Lluçanès. A la comarca d'Osona, on era present com a reproductor abundant fins els anys 60, va disminuir progressivament la seva població resident fins a esdevenir, a mitjans dels anys noranta, un nidificant escàs que tenia a Osona menys de deu colònies reproductores d'uns pocs individus.

La gralla era present fins a mitjans dels anys 90 en dos tipus d'ambients molt particulars: els centres històrics de pobles osonencs i del Bages i els espais agrícoles ben conservats amb presència de petits roquissars i masies antigues abandonades. Del primer tipus d'ambients podem citar com a últims assentaments els nuclis de Torelló, Manlleu, Vic, Sant Julià de Vilatorrada, Moià, Tona, on la gralla tenia la colònia de cria principalment al campanar. Del segon tipus, la zona de Sant Martí Sescorts (l'Esquirol) on hi ha espais agrícoles en mosaic i diverses masies abandonades de Manlleu, Gurb i Taradell són els últims espais agraris que varen tenir colònies de gralla nidificants.

L'any 2009, la situació de la gralla a Osona és de clara vulnerabilitat, de manera que només queden dues parelles reproductores al campanar de Sant Feliu de Torelló, i no s'ha detectat cap individu potencialment reproductor en cap altre indret des de fa 15 anys.

És per això que des del Grup de Naturalistes d'Osona – ICHN es planteja el projecte de recuperació d'aquesta espècie a la Plana de Vic a partir de l'única població reproductora a Osona i al conjunt de la Catalunya Central: la de Torelló. Per fer-ho cal plantejar i analitzar les causes de la seva alarmant desaparició. El projecte persegueix tres objectius clars:

- Construir una instal·lació habilitada per mantenir polls de gralla i per al seu posterior alliberament.
- Realitzar uns canvis en els usos del sòl d'una o dues finques del terme de Torelló per afavorir els recursos alimentaris i la viabilitat de l'espècie.
- Aconseguir recuperar la població residual i crear almenys un assentament natural nou de cria de gralla, en llocs on ja havia criat en els últims 20 anys.

Actualment el GNO ha iniciat contactes amb propietaris de finques agropecuàries de Torelló, està analitzant la situació real i

l'àmbit vital de la població actual de gralles al municipi, disposa de permís per part del Departament de Medi Ambient i Habitatge per a l'alliberament de 30 polls procedents del secà de Lleida i té el suport de l'Ajuntament de Torelló per al desenvolupament del projecte Gralla al seu municipi.

El projecte té una durada inicial de 2 anys, es farà un seguiment a partir del primer alliberament d'exemplars, i a partir del segon any en que s'alliberin gralles caldrà valorar el resultat del projecte i si els resultats són bons, és presumible que tinguin continuació per tal d'assegurar el retorn de la gralla als pobles i camps d'on va desaparèixer. ■

Jornada d'anellament

El 4 d'abril passat, es va dur a terme la sortida d'anellament organitzada pel GNO-ICHN. La sortida es va realitzar amb molt d'èxit i amb una molt bona participació, tant de gent no vinculada al grup, com de membres d'aquest. Pel què fa al nombre d'inscrits varen ser 13 persones, i del grup hi van participar unes deu persones més.

L'indret escollit per a l'activitat fou el bosc del Puig dels Jueus, al nord de la ciutat de Vic. Actualment és un bosc molt jove i els arbres encara donen poca visió de forest, però l'entorn és molt adient per a moltes espècies d'ocells al llarg de les diferents estacions. Així ho demostren la quantitat d'espècies que en Martí Rodríguez i en Roger Jutglar hi han observat els darrers anys. Comentàvem amb més d'un membre del grup que seria bo que el GNO es posés en contacte amb l'Ajuntament per

assessorar-lo en les tasques de manteniment de la zona. Especialment marges, zones amb bardissa i arbustos que actualment es netegen molt a fons i que seria important que restessin com a punts de refugi i aliment pels ocells.

Es van capturar i anellar un total de 30 ocells de fins a 11 espècies diferents: Tallarol de casquet; Tallarol de garriga; Garsa; Pit-roig; Verdum; Tord; Gratapalles; Mallerenga carbonera; Mosquiter de passa; Mosquiter pàlid; Mosquiter comú.

La captura de les tres espècies de mosqueters en un mateix moment va donar la màxima espectacularitat al matí d'anellament, fet que va fer adonar tothom de la gran quantitat de varietat ornítica que tenim a casa en certes èpoques.

A banda dels ocells capturats també es van

(Continua)

observar, i molt de prop, un petit grup de durbecs (4-6, potser més), també un estol d'uns 10 lluers, una cotxa cuaroja i una parella de puputs.

Finalment agrair com sempre a la gent del GNO i del GACO que va col·laborar en l'organització. Moltes gràcies a tots! ■

Premis per a estudiants

El jurat format per Roser Campeny i Valls, Núria Morral i Nadal i Marc Martín, va atorgar el premi per a estudiants, convocat per trentena vegada, al treball *Distribució de les espècies de quironòmids al delta del*

Llobregat i aplicació de protocol CPET (Chironomid Pupal Exuviae Technique) de valoració de la qualitat de l'aigua, de Núria Sánchez Millaruelo. Més endavant us oferirem un resum d'aquest treball.

Any Darwin

Res en biologia té sentit si no és sota la llum de l'evolució, T. Dobzansky (1900-1995)

Ara que és compleixen 200 anys del naixement del naturalista **Charles Robert Darwin** (Shrewsbury, Anglaterra 1809-1882), tots aquells que treballem en l'àmbit de les ciències ens sentim deutors del seu llegat.

Darwin es troba per ple dret entre els grans, juntament amb Aristòtil, Galileu, Newton i Einstein, a l'Olimp de la Ciència. Els seus treballs van posar les bases de la Teoria de l'Evolució que ens permet interpretar l'origen i diversitat dels éssers vius, sent la *selecció natural* el motor del procés evolutiu. Els organismes vius presenten una gran diversitat de formes i capacitats, essent la unitat bàsica l'espècie. Cada espècie està adaptada a les condicions ambientals que li són pròpies i qualsevol canvi sobtat d'aquestes pot tenir conseqüències per a la seva pervivència. Tot i així, la variabilitat que existeix entre els individus d'una mateixa espècie permet que, si es produeix un canvi en el seu ambient, alguns d'ells puguin adaptar-se millor a les noves condicions i deixin més descendents, fent que les seves característi-

ques passin a la següent generació. Aquest és el principi de la selecció natural, els millor adaptats tenen més oportunitats per deixar descendents donant lloc a una nova generació amb un major nombre d'individus capaços de viure en les noves condicions. L'acció de la selecció natural no té com a objectiu "millorar" l'espècie. Els individus que existien abans del canvi estaven adaptats a les seves condicions anteriors, com ho estan a les noves condicions aquells que sobreviuen després del canvi.

Tota teoria científica es construeix en base a observacions i experiments, i permet explicar, interpretar i predir el comportament d'un determinat sistema. Hom creu que l'expressió *teoria* fa referència a quelcom que necessita ser provat i no és així. La formulació d'una teoria se sustenta en la proposta d'hipòtesis, que, un cop confirmades per la experimentació o l'observació, constituïran la seva base. Serà la capacitat de predicció d'aquesta teoria la que ens donarà la seva validesa. I és en aquest sentit que la Teoria de l'Evolució

I Universitat Catalana d'Estiu de Ciències de la Natura

L'Alguer, 28 a 31 de maig de 2009

Des de l'any 2004, la UCECN realitza una edició al Segrià, en concret a l'entorn de l'Aiguabarreig (Segre-Ebre-Cinca) amb una oferta de 20 a 25 cursos segons l'any i la participació d'una cinquantena de professors dels Països Catalans, Europa i Amèrica.

L'edició de Ponent naix impulsada per la Institució Catalana d'Història Natural, la Universitat Catalana d'Estiu i recentment també l'Institut de Biodiversitat Tropical (qui aporta el professorat americà) i l'ONGD internacional Naturalistes Sense Fronteres, amb el suport de l'Institut d'Estudis Catalans i la Universitat de Lleida.

Arran de l'èxit d'aquesta iniciativa —que enguany celebra la sisena edició— i l'estret vincle amb el professorat alguerès que regularment participa en la UCECN, l'estiu de 2008 en el marc de la UCE de Prada de Conflent, es va decidir crear l'any 2009 una seu de la UCECN a l'Alguer.

Per a més informació, consulteu l'adreça: <http://www.ucenatura.cat/alguer.htm>

Mediterránea. Serie de Estudios biológicos, 2008. Época II, núm. 19. Departament d'Ecologia, Universitat d'Alacant, febrer de 2009.

Per a més informació:
[Http://www.ua.es](http://www.ua.es)
A/e: deco@ua.es.
ISSN: 0210-5004

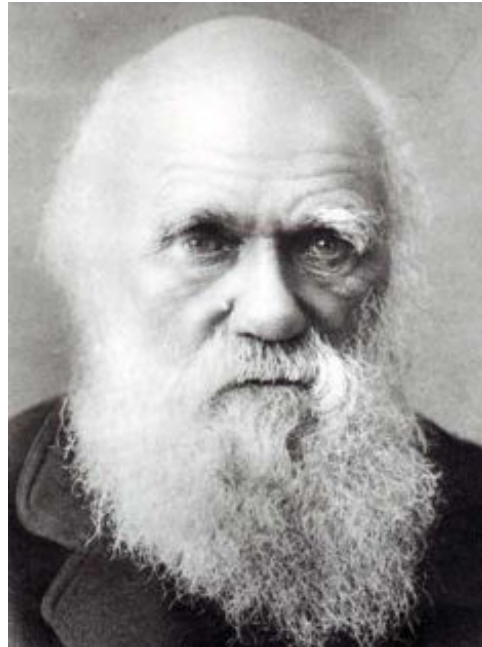

Els Juliols de la UB. Del 6 al 24 de juliol.

[Http://www.ub.edu/juliols](http://www.ub.edu/juliols).

demostra la seva força. Avui, dos-cents anys després del seu naixement, i a 150 anys de la publicació del seu llibre *Sobre l'origen de les espècies per mitjà de la selecció natural o la supervivència de les races afavorides en la lluita per la vida*, la Teoria segueix vigent i ens permet interpretar millor el món que ens envolta. Els microorganismes i la seva ràpida evolució en funció de canvis ambientals (per exemple la seva evolució davant el gran ús d'antibiòtics) ens demostra experimentalment, fins i tot a escala temporal, que els humans podem percebre que la vida evoluciona segons les prediccions de la teoria de l'evolució. Així, la força de la teoria de l'evolució, permet entendre els processos biològics des del funcionament dels virus fins a les complexes interaccions ecològiques dels ecosistemes, i fins i tot, situa l'home dins del procés evolutiu. Lamentablement, algunes ideologies han mal interpretat el concepte de selecció natural i l'han aprofitat per enfortir els seus falsos arguments ideològics. Això, però, no invalida una teoria que se sustenta en un exquisit rigor científic.

Quan Darwin va publicar la seva teoria al 1859, va enfrontar-se a la jerarquia religiosa del seu temps i fou ridiculitzat per proposar

que l'home i els simis eren evolutivament propers. Afortunadament va comptar amb aliats com T. H. Huxley, que ràpidament van ser capaços de veure l'abast i la importància de les argumentacions de Darwin.

Dissortadament, avui encara hi ha qui gosa qüestionar-la basant-se en arguments dogmàtics, similars als proposats en temps de Darwin. El creacionisme és una falsa teoria científica que proposa la «mà divina» com a motor del procés de creació de la vida, de la diversitat de les espècies i la creació de l'home.

Per la ciència, que es basa en la demostració experimental d'hipòtesis, el procés de creació de l'univers, de la vida i llur evolució, són processos naturals resultat de les interaccions entre la matèria i l'energia i que, mitjançant la selecció natural, han cobert de vida i de

diversitat biològica el nostre planeta. Aquests darrers processos s'han donat a casa nostra i no estem segurs que només aquí. ■

JOAN FIBLA
ENRIC HERRERO
DELFI SANUY
Professors de la Universitat de Lleida

Representants en organismes i institucions

Consell de Protecció de la Natura

L'activitat del Consell de Protecció de la Natura durant aquests darrers mesos s'ha centrat en l'elaboració de diversos informes, alguns dels quals, i per primera vegada, feien referència a plans directors urbanístics, com ha estat el cas del Pla Director Urbanístic del Sistema Urbà de Girona i del Pla Director Urbanístic del Pla de l'Estany.

En els informes elaborats en relació amb aquests dos plans directors urbanístics queda palesa la desigual qualitat i grau de desenvolupament de les qüestions relacionades amb la conservació del medi natural de cada un d'aquests plans. Possiblement mereix ser destacat el tractament que el Pla Director Urbanístic del Sistema Urbà de Girona fa de la connectivitat ecològica, ja que supera clarament les previsions d'altres plans que només tracten aquesta qüestió de manera anecdòtica. D'altra banda, aquest

mateix pla també s'aventura a proposar alguns mecanismes de gestió dels espais naturals que van més enllà del que és habitual en aquest tipus de documents.

Malgrat tot això, un dèficit que presenten gairebé tot aquest tipus de plans, així com els plans territorials, és que el seu document de Bases Tècniques i Econòmiques pel Desenvolupament del Pla Director és insuficient, esdevenint un document de tràmit i sense aprofundir en la matèria que li pertoca, motiu pel qual es pot dubtar que realment es puguin aplicar les mesures establertes en altres parts del pla si aquest no es dota dels recursos econòmics necessaris.

Pel que fa a la composició del Consell de Protecció de Natura, finalment s'ha pogut completar amb el nomenament de dos nous membres a proposta de l'Institut d'Estudis

Catalans, es tracta de David Serrat, membre i antic president de la Institució i actual president de la Secció de Ciències i Tecnologia de

l'IEC, i de Xavier Mayor, membre de la Societat Catalana d'Ordenació del Territori. ■

Societats naturalistes dels Països Catalans

Celebració de la Setmana dels Insectes al Prat del Llobregat

La Institució, conjuntament amb altres entitats catalanes i l'Office pour les Insectes et leur Environnement (OPIE-LR) de Catalunya Nord, han preparat diverses activitats per celebrar enguany per primera vegada una Setmana dels Insectes a Catalunya.

La col·laboració de la Institució es concreta en portar al Prat del Llobregat el proper 5 de juny el Carabus, una furgoneta de l'OPIE-LR decorada externament com un coleòpter i que disposa d'un laboratori per a l'observació

dels insectes, amb l'objectiu de fer diverses activitats per introduir els escolars i els ciutadans en el món dels insectes.

Durant aquest dia, que coincideix amb el Dia Mundial del Medi Ambient, es treballarà el tema dels insectes amb diferents grups d'escolars en els espais naturals del delta i, posteriorment, es traslladarà el Carabus al centre de la ciutat per fer una tasca de sensibilització entre els veïns del Prat del Llobregat en relació a la utilitat i interès dels insectes. ■

Legislació

Catalunya

RESOLUCIÓ AAR/881/2009, de 30 de març, per la qual s'aproven els models de contractes de conreu i se'n dona publicitat. DOGC núm. 5355 de 7 d'abril de 2009.

DECRET 31/2009, de 24 de febrer, pel qual es delimita l'àmbit territorial del Districte de Conca Hidrogràfica o Fluvial de Catalunya i es modifica el Reglament de la planificació hidrològica, aprovat pel Decret 380/2006, de 10 d'octubre. DOGC núm. 5328 de 27 de febrer de 2009.

ORDRE AAR/143/2009, de 23 de març, per la qual s'estableixen mesures complementàries de regulació de l'extracció de corall vermell a les aigües interiors del litoral català. DOGC núm. 5350 de 31 de març de 2009.

RESOLUCIÓ MAH/538/2009, de 20 de febrer, per la qual es fixen les espècies pescables, els períodes hàbils de pesca i les aigües en què es pot dur a terme l'activitat de pesca a les aigües continentals de Catalunya per a la temporada 2009. DOGC núm. 5332 de 5 de març de 2009.

Illes Balears

Decret 17/2009, de 6 de març, pel qual s'estableix un pla de gestió per a la pesca amb arts de tirada tradicionals en aigües de les Illes Balears. BOIB núm 037 de 12 de març de 2009.

Decret 11/2009, de 13 de febrer, de modificació de determinats articles del Decret 69/1997, de 21 de maig, de creació i règim jurídic de l'Institut Balear de la Natura (IBANAT), del Decret 71/2006, de 28 de juliol, de creació, d'organització i règim jurídic de l'empresa pública Espais de Natura Balear (ENB), i del Decret 115/2005, d'11 de novembre, pel qual s'estableix l'organització i el règim jurídic de l'Agència Balear de l'Aigua i de la Qualitat Ambiental. BOIB núm. 026 de 19 de febrer de 2009.

País Valencià

DECRET 26/2009, de 13 de febrer, del Consell, pel qual es declara Paratge Natural Municipal l'enclavament denominat Font del Baladre-Fontanars-Riu d'Agres, al terme municipal de Muro de Alcoy. DOCV núm. 5956 de 17 de febrer de 2009. ■

Tercer Congrés Catalanista

23 de maig de 2009

El treball en el territori. El patrimoni cultural i natural i els centres d'estudis

El 23 de maig vinent, se celebrarà, a l'Escola Municipal de Música i Dansa. Plaça de la Cultura, 1; Móra d'Ebre, el Tercer Congrés Catalanista, àmbit de Llengua i Cultura.

A banda de l'antiga xarxa d'ateneus, avui hi ha una xarxa molt ben travada des d'un punt de vista comarcal que persisteix a vehicular la investigació sobre el patrimoni cultural i natural i que abasta pràcticament totes les disciplines del coneixement. És un àmbit molt important, complementari de l'universitari, i molt arrelat en el conjunt de països de parla i cultura catalana.

Aprofitar aquesta xarxa és immersir-se de ple en totes les comarques i territoris i conèixer-ne les inquietuds i les necessitats. D'aquest coneixement i d'aquest diàleg amb el territori, n'ha de sortir un projecte de país a què tothom se senti cridat.

Agenda

Objectiu Natura Societat adherida a la ICHN

- 31 de maig. Testing a la Font de l'Orpina, Vacarisses. Completarem el mostreig fet amb els escolars per tenir una bona idea de l'estat ambiental de la zona.
- 5, 6 i 7 de juny: Taller de Fotografia al Cadí-Moixeró (aprox. 150 € amb dormir i menjars) A càrrec de Pilar Marsà i Laura Comellas visitarem llocs emblemàtics d'aquest privilegiat paratge.
- 4 de juliol. Supertesting a la Riera de Sanana (Vacarisses), amb simultanis a tota Espanya. L'objectiu és fotografiar 1000 espècies diferents.
- 10, 11 i 12 de juliol. Testing de Biescas-Alto Gállego (100 € amb dormir i menjars) Pots passar 3 dies de natura als Pirineus Aragonesos per un preu molt ajustat. Flora, papallones, aus, mamífers, paisatge.... no faltará de res!

Amb el suport de

Diputació
Barcelona
xarxa de municipis

fundada el 1899

ICHN

Institució Catalana
d'Història Natural

Filial de l'Institut d'Estudis Catalans

Redacció: ICHN
C. del Carme, 47
08001 Barcelona
Tel. 933 248 582
Fax 932 701 180
A/e: ichn@iec.cat
A/I: <http://ichn.iec.cat>

Imprimeix: IMPREMTA BADIA, SL
Maqueta: Albert Beltran
Dipòsit Legal: B.39829-1995

Sessió conjunta ICHN - SCB

Dimecres 17 de juny de 2009, a la Sala Prat de la Riba de l'IEC. **La reintroducció de grans vertebrats a Catalunya: bases biològiques i ecològiques.** Us adjuntem el programa complet amb la tramesa d'aquest NOTÍCIES.

Sessions científiques

14 de maig de 2009, a les 12 del migdia, a la Sala de Graus de la Facultat de Ciències, UAB. **Perspectives i reptes en la conservació de la flora a Catalunya**, a càrrec de LLORENÇ SÁEZ, biòleg.

8 de juny de 2009, a les Cases d'en Puig, Ajuntament del Prat de Llobregat. **El Llobregat, un riu salinitzat**, a càrrec de JORDI BADIA, biòleg.

Cursos naturalistes

23 i 24 de maig de 2009, al Delta del Llobregat. **Iniciació a la fotografia de la natura**, a càrrec d'ALBERT MASÓ, biòleg i fotògraf de natura, Societat Catalana de Fotògrafs de Natura (SCFN)-ICHN; i de ROBERTO BUENO, fotògraf de natura, Societat Catalana de Fotògrafs de Natura (SCFN)-ICHN.

Informació i preinscripció: Secretaria de la ICHN: carrer del Carme, 47; 08001 Barcelona. De dilluns a divendres, de 12 a 14 h. Demaneu per Isabel Munujos. Tel.: 933 248 582; fax: 932 701 180; a/e: ichn@iec.cat.

4 i 5 juliol de 2009, a Espot. **Biologia i conservació dels tetraònids als Pirineus**, a càrrec de JORDI CANUT, tècnic de Fauna del Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici.

Informació i preinscripció: Casa del Parc Nacional de Boí: carrer de les Graieres 2, Boí. De dilluns a divendres, de 9 a 13 h, i de 15.30 a 18.45 h. Demaneu per Josep M. Rispa. Tel.: 973 696 189; fax: 973 696 154; a/e: jrispa@gencat.cat.

Delegació del Bages

9 de maig del 2009, de 7.15 a 21 h. **El massís del Montsià**

13 de juny del 2009, de 8.15 a 21 h. **La Ribera Salada, les salines d'Odèn i la Móra Comdal (Solsonès)**

4 de juliol del 2009, de 7.15 a 21 h. **El Canigó (Conflent)**

Cal apuntar-s'hi, com a mínim dos dies abans, trucant al telèfon 933 248 582 o enviant un correu electrònic a les adreces ichnbages@infonegocio.com, o ichn@iec.cat.

Grup de treball - Societat Catalana de Fotografia de la Natura

15 de maig de 2009, a les 7 de la tarda, a la sala Nicolau d'Olwer de l'IEC. **El tresor de les Galápagos**, a càrrec d'ORIOL MUNTANÉ, amb motiu del 150 aniversari de la mort de Charles Darwin.

12 de juny de 2009, a les 18.30 h, a la sala Nicolau d'Olwer de l'IEC. **L'Àrtic**, a càrrec d'ORIOL ALAMANY.

Recordau

Fons bibliogràfic de la ICHN:

Podeu consultar el fons bibliogràfic de la Institució a la Biblioteca Montilivi, Universitat de Girona, Àrea de suport a l'estudi i la docència. Horari: tardes de 14.45 a 21.45 h; Tel.: 972 418 290; o a l'adreça d'Internet: http://biblioteca.udg.es/fons_especials/ichn/index.asp.

Han col·laborat en la redacció d'aquest NOTÍCIES:

Jordi Badia, Gregori Conill, Roger Eritja, Josep Germain, Moisès Guardiola, Carles Martorell, Guillem Mas, Eva Moragues, Andreu Salvat, José Manuel Sesma, Delfi Sanuy i Florenci Vallès.